
Gayatri Mantra Vidhanam

——
गायत्रीमन्त्रविधानम्

——
Document Information

Text title : Gayatri Mantra VidhAnam

File name : gAyatrImantravidhAnam.itx

Category : devii, devI, mantra, gAyatrI

Location : doc_devii

Author : Traditional

Transliterated by : Durga Sharma

Proofread by : Durga Sharma

Latest update : June 28, 2026

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

June 28, 2026

sanskritdocuments.org

Gayatri Mantra Vidhanam

गायत्रीमन्त्रविधानम्

First one should do the shApavimochana and utkllana

शापविमोचनानि

ब्रह्मशापविमोचनम् -

विनियोगः - ॐ अस्य श्रीब्रह्मशापविमोचनमन्त्रस्य ब्रह्मा ऋषिः, गायत्रीऋन्द्वा मुक्ति-मुक्तिप्रदा
ब्रह्मानुगृहीता ब्रह्मशापविमोचनी गायत्रीशक्तिर्देवता ब्रह्मशापविमोचनार्थे जपे विनियोगः ।

मन्त्रः - “ॐ गायत्रीं ब्रह्मेत्युपासीत यद्रूपं ब्रह्मविद्यो विदुः । तां पश्यन्ति धीराः सुमनसा वायामग्रतः ॥”

ॐ वेदान्तनाथाय विद्महे डिण्ड्यगर्भाय धीमहि । तन्नो ब्रह्म प्रचोदयात् ॥

ॐ देवि ! गायत्री ! त्वं ब्रह्मशापाद् विमुक्ता भव ॥

वशिष्ठशापविमोचनम् -

विनियोगः -

ॐ अस्य श्रीवशिष्ठशापविमोचनमन्त्रस्य निगडानुगडकर्ता वशिष्ठ ऋषिर्विश्वोद्भवो गायत्रीऋन्द्वा वशिष्ठानुगृहीता
गायत्रीशक्तिर्देवता वशिष्ठशापविमोचनार्थे जपे विनियोगः ।

मन्त्रः - “सोऽऽत्ममर्कमयं ज्योतिरर्कज्योतिरखं शिवः । आत्मज्योतिरखं शुक्लः सर्वज्योति रसोऽस्यलम् ॥”

ॐ देवि ! गायत्री! त्वं वशिष्ठशापाद् विमुक्ता भव ॥

विश्वामित्रशापविमोचनम् -

विनियोगः - ॐ अस्य श्री विश्वामित्रशापविमोचनमन्त्रस्य नूतनसृष्टिकर्ता विश्वामित्र ऋषिर्वाग्देवा गायत्री छन्दः,
विश्वामित्रानुगृहीता गायत्रीशक्तिर्देवता विश्वामित्रशापविमोचनार्थे जपे विनियोगायः ।

मन्त्रः - “ॐ गायत्रीं लज्जाम्यग्निभूर्जीं विश्वगर्भा यद्दुद्भवः । देवाश्चक्रिरे विश्वसृष्टिं यन्मुपान्निः सृत्तो ऽपिलवेदगर्भः
॥” तां कल्याणीमिष्टकरीं प्रपद्ये ।

ॐ देवि ! गायत्री! त्वं विश्वामित्रशापाद् विमुक्ता भव ॥

शुकशापविमोचनं

विनियोगः- ॐ अस्य श्रीशुकशापविमोचनमन्त्रस्य सञ्ज्वनकर्ता शुकऋषिः कामदुधा गायत्री छन्दः शुकानुगृहीता
गायत्री शक्तिर्देवता शुकशापविमोचनार्थे जपे विनियोगायः ।

ॐ तत्सवितुर्वरेण्यं अङ्गुष्ठाभ्यां नमः । भर्गो देवस्य तर्जनीभ्यां नमः । धीमहि मध्यमाभ्यां नमः । धियो यो
अनामिकाभ्यां नमः । नः प्रथोदयात् कनिष्ठिकाभ्यां नमः । ॐ तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धीमहि धियो यो नः
प्रथोदयात् करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः ॥

षडङ्गन्यासः -

ॐ तत्सवितुर्वरेण्यं हृदयाय नमः । भर्गो देवस्य शिरसे स्वाहा । धीमहि शिभायै वषट् । धियो यो कवचाय हुम्
। नः प्रथोदयात् नेत्रत्रयाय वौषट् । ॐ तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धीमहि धियो यो नः प्रथोदयात् अस्त्राय हृट्
॥

व्यापकन्यासः -

ॐ भूः पादादिशिरःपर्यन्तं व्यापयामि । ॐ भुवः शिरसः पादपर्यन्तं व्यापयामि । ॐ स्वः सर्वाङ्गेषु व्यापयामि
। ॐ मलः अन्तरात्मनि व्यापयामि । ॐ जनः सर्वनाडीषु व्यापयामि । ॐ तपः सर्वचैतन्ये व्यापयामि । ॐ
सत्यं सर्वतो मयि व्यापयामि ॥

अक्षरन्यासः -

तत् हृदि । स वामबाहौ । वि दक्षिणबाहौ । तु वामपादे । र्व दक्षिणपादे । रे नाभौ । एयं कण्ठे । लः मुपे ।
र्गः दक्षिणनेत्रे । दे वामनेत्रे । वस्य भ्रूमध्ये । धी ललाटे । म शिरसि । हि शिभायाम् । धि दक्षिणकर्णे । यो
वामकर्णे । यो नासिकायाम् । नः मुभमण्डले । प्र हृदि । यो नाभौ । द या गुड्ये । यात् सर्वाङ्गेषु ॥

मातृकान्यासः -

अं शिरसि । आं मुपे । ङं दक्षिणनेत्रे । ञं वामनेत्रे । उं दक्षिणकर्णे । ऊं वामकर्णे । ऋं दक्षिणनासायाम् ।
ॠं वामनासायाम् । लं दक्षिणगण्डे । लृं वामगण्डे । ॠं ओष्ठे । ॡं जिह्वायाम् । ओं कण्ठे । औं हृदि । अं
नाभौ । अः मूलाधारे ।

कं ङं गं घं उं दक्षिणबाहौ । यं छं जं ञं वामबाहौ । टं ठं उं ढं एं दक्षिणपादे । तं थं दं धं नं वामपादे । पं कुं
बं लं मं उदरे । यं रं लं वं हृदि । शं षं सं उं क्षं सर्वाङ्गेषु ॥

यङ्कन्यासः -

ॐ भूः मूलाधारे । ॐ भुवः स्वाधिष्ठाने । ॐ स्वः मणिपूरे । ॐ मलः अनाडते । ॐ जनः विशुद्धौ । ॐ तपः
आज्ञायके । ॐ सत्यं सदस्यारे ॥

तत्सवितुर्वरेण्यं मूलाधारे । भर्गो देवस्य स्वाधिष्ठाने । धीमहि मणिपूरे । धियो यो अनाडते । नः विशुद्धौ ।
प्रथोदयात् आज्ञायाम् । ॐ सदस्यारे ॥

हृदयन्यासः -

ॐ हृदयकमले गायत्र्यै नमः । भर्गः प्राणेषु । देवः चित्ते । धीमहि बुद्धौ । धियः आत्मनि । प्रथोदयात् परब्रह्मणि
॥

सर्वाङ्गन्यासः -

ॐ गायत्र्यै नमः शिरसि । ॐ सावित्र्यै नमः भुजे । ॐ सरस्वत्यै नमः हृदि । ॐ वेदमात्रे नमः नाभौ । ॐ
ब्रह्मशक्त्यै नमः सर्वाङ्गेषु । ॐ परं ज्योतिः मयि सदा विराजताम् ॥

पद-न्यासः -

ॐ तत् दक्षिणपादाङ्गुष्ठे नमः । स वामपादाङ्गुष्ठे नमः । वि दक्षिणतर्जनीपादाङ्गुलौ नमः । तु
वामतर्जनीपादाङ्गुलौ नमः । र्व दक्षिणमध्यपादाङ्गुलौ नमः । रे वाममध्यपादाङ्गुलौ नमः । एयं
दक्षिणानामिकापादाङ्गुलौ नमः । भर्गो वामानामिकापादाङ्गुलौ नमः । देवस्य दक्षिणकनिष्ठिकापादाङ्गुलौ
नमः । धीमहि वामकनिष्ठिकापादाङ्गुलौ नमः । यियो यो दक्षिणपादतले नमः । नः प्रचोदयात् वामपादतले नमः
। ॐ भूर्भुवः स्वः सर्वपादयोर्नमः ॥

बीज-न्यासः -

अस्य श्रीगायत्रीमलामन्त्रस्य बीज-न्यासः ।

ॐ अं हृदयाय नमः । आं शिरसे स्वाहा । ङं शिष्यायै वषट् । ङं कवचाय हुम् । ङं नेत्रत्रयाय वौषट् । ङं
अस्त्राय हृत् ।

ॠं दक्षिणबाह्वे नमः । ॠं वामबाह्वे नमः । ॡं दक्षिणपादाय नमः । ॡं वामपादाय नमः । ऐं नाभ्यै नमः ।
ऐं कण्ठाय नमः । ॐ भुजाय नमः । औं ललाटाय नमः । अं सर्वाङ्गेषु नमः । अः परब्रह्मणे नमः ॥

॥ इति बीज-न्यासः ॥

शक्ति-न्यासः -

अस्य श्रीगायत्रीमलामन्त्रस्य शक्ति-न्यासः ।

ॐ गायत्र्यै हृदयाय नमः । ॐ सावित्र्यै शिरसे स्वाहा । ॐ सरस्वत्यै शिष्यायै वषट् । ॐ वेदमात्रे कवचाय हुम्
। ॐ ब्रह्मशक्त्यै नेत्रत्रयाय वौषट् । ॐ पराशक्त्यै अस्त्राय हृत् ॥

ॐ इच्छाशक्त्यै हृदि नमः । ॐ ज्ञानशक्त्यै शिरसि नमः । ॐ क्रियाशक्त्यै सर्वाङ्गेषु नमः ॥

॥ इति शक्ति-न्यासः ॥

कीलक-न्यासः -

अस्य श्रीगायत्रीमलामन्त्रस्य कीलक-न्यासः ।

ॐ तत् हृदयाय नमः । ॐ सवितुः शिरसे स्वाहा । ॐ वरेण्यं शिष्यायै वषट् । ॐ भर्गः कवचाय हुम् । ॐ
देवस्य नेत्रत्रयाय वौषट् । ॐ धीमहि अस्त्राय हृत् ।

ॐ यियो गुह्याय नमः । ॐ यो नाभ्यै नमः । ॐ नः कण्ठाय नमः । ॐ प्रचोदयात् सर्वाङ्गेषु नमः ॥

॥ इति कीलक-न्यासः ॥

व्याहृति-न्यासः -

अस्य श्रीगायत्रीमलामन्त्रस्य व्याहृतिन्यासः ।

ॐ भूः हृदयाय नमः । ॐ भुवः शिरसे स्वाहा । ॐ स्वः शिष्यायै वषट् । ॐ भूः कवचाय हुम् । ॐ भुवः
नेत्रत्रयाय वौषट् । ॐ स्वः अस्त्राय हृट् ॥

ॐ भूः पादयोः नमः । ॐ भुवः नाभौ नमः । ॐ स्वः ब्रह्मरन्ध्रे नमः ॥

॥ इति व्याहृतिन्यासः ॥

सप्तव्याहृतिन्यासः -

अस्य श्रीगायत्रीमलामन्त्रस्य सप्तव्याहृतिन्यासः ।

ॐ भूः मूलाधारे नमः । ॐ भुवः स्वाधिष्ठाने नमः । ॐ स्वः मणिपूरे नमः । ॐ मः अनाहते नमः । ॐ जः
विशुद्धौ नमः । ॐ तपः आज्ञायुक्ते नमः । ॐ सत्यं सलसारे नमः ॥

ॐ भूर्भुवःस्वर्महर्जनस्तपःसत्यं सर्वाङ्गेषु व्यापयामि नमः ॥

॥ इति सप्तव्याहृतिन्यासः ॥

यतुर्विशत्यक्षरन्यासः -

अस्य श्रीगायत्रीमलामन्त्रस्य यतुर्विशत्यक्षरन्यासः ।

तत् हृदयाय नमः । स शिरसे नमः । वि शिष्यायै नमः । तु दक्षिणबाहवे नमः । र्व वामबाहवे नमः । रे
दक्षिणहस्ताय नमः । एयं वामहस्ताय नमः । भः कण्ठाय नमः । र्गः भ्रुवाय नमः । दे दक्षिणनेत्राय नमः । वस्य
वामनेत्राय नमः । धी भ्रूमध्याय नमः । म ललाटाय नमः । छि मस्तकाय नमः । धि दक्षिणकर्णाय नमः । यो
वामकर्णाय नमः । यो नासिकायै नमः । नः श्रोत्रयोः नमः । प्र जिह्वायै नमः । यो हृदयाय नमः । द नाभ्यै नमः
। य गुड्याय नमः । आत् मूलाधाराय नमः । ॐ सर्वाङ्गेषु नमः ॥

॥ इति यतुर्विशत्यक्षरन्यासः ॥

त्रिपदान्यासः -

अस्य श्रीगायत्रीमलामन्त्रस्य त्रिपदान्यासः ।

प्रथमपदं

ॐ तत्सवितुर्वरेण्यं हृदयाय नमः ॥

द्वितीयपदं

भर्गो देवस्य धीमहि शिरसे स्वाहा ॥

तृतीयपदं

धियो यो नः प्रचोदयात् शिष्यायै वषट् ॥

तत्सवितुर्वरेण्यं कवचाय हुम् । भर्गो देवस्य धीमहि नेत्रत्रयाय वौषट् । धियो यो नः प्रचोदयात् अस्त्राय हृट् ॥

॥ इति त्रिपदान्यासः ॥

गायत्रीलृट्यन्यासः -

अस्य श्रीगायत्रीमलामन्त्रस्य गायत्रीलृट्यन्यासः ।

ॐ गायत्र्यै लृट्याय नमः । ॐ सावित्र्यै शिरसे स्वाहा । ॐ सरस्वत्यै शिष्यायै वषट् । ॐ वेदमात्रे कवचाय हुम् । ॐ ब्रह्मरूपिण्यै नेत्रत्रयाय वौषट् । ॐ परज्योतिषे अस्त्राय हृत् ॥

तत्सवितुर्वरेण्यं लृट्यकमले न्यसेत् । भर्गो देवस्य दक्षिणलृट्यभागे न्यसेत् । धीमहि वामलृट्यभागे न्यसेत् । धियो भुङ्क्ते न्यसेत् । यो शित्ते न्यसेत् । नः प्राणेषु न्यसेत् । प्रयोध्यात् आत्मनि न्यसेत् ॥

ॐ गायत्रीलृट्यदेव्यै नमः ॥

॥ इति गायत्रीलृट्यन्यासः ॥

देवतान्यासः -

अस्य श्रीगायत्रीमलामन्त्रस्य देवतान्यासः ।

ॐ ब्रह्मणे शिरसि नमः । ॐ विष्णवे लृटि नमः । ॐ रुद्राय कण्ठे नमः । ॐ सावित्रे नाभौ नमः । ॐ गायत्र्यै लृट्यकमले नमः । ॐ सरस्वत्यै जिह्वायै नमः । ॐ अग्राये मुधे नमः । ॐ सूर्याय नेत्रयोः नमः । ॐ यन्द्राय ललाटे नमः । ॐ प्रजापतये मूलाधारे नमः । ॐ परमात्मने सडस्रारे नमः ॥

॥ इति देवतान्यासः ॥

लोकन्यासः -

अस्य श्रीगायत्रीमलामन्त्रस्य लोकन्यासः ।

ॐ भूर्लोक्याय पादयोः नमः । ॐ भुवर्लोक्याय जानुभ्यां नमः । ॐ स्वर्लोक्याय उरुभ्यां नमः । ॐ मर्लोक्याय नाभ्यै नमः । ॐ जनलोक्याय लृट्याय नमः । ॐ तपोलोक्याय कण्ठाय नमः । ॐ सत्यलोक्याय ब्रह्मरन्ध्रे नमः ॥

सप्तलोकान् स्वदेहे चिन्तयेत् । सर्वलोकमयं देहं भावयेत् ॥

॥ इति लोकन्यासः ॥

तत्त्वन्यासः -

अस्य श्रीगायत्रीमलामन्त्रस्य तत्त्वन्यासः ।

ॐ पृथिवीतत्त्वाय पादयोः नमः । ॐ आपस्तत्त्वाय गुड्ये नमः । ॐ तेजस्तत्त्वाय नाभ्यै नमः । ॐ वायुतत्त्वाय लृट्याय नमः । ॐ आकाशतत्त्वाय कण्ठाय नमः ।

ॐ मनस्तत्त्वाय भ्रूमध्ये नमः । ॐ बुद्धितत्त्वाय ललाटे नमः । ॐ अलङ्कारतत्त्वाय शिरसि नमः । ॐ प्रकृतितत्त्वाय सडस्रारे नमः । ॐ पुरुषतत्त्वाय सर्वाङ्गेषु नमः । ॐ परब्रह्मतत्त्वाय आत्मनि नमः ॥

॥ इति तत्त्वन्यासः ॥

दिकपालन्यासः -

अस्य श्रीगायत्रीमन्त्रस्य दिकपालन्यासः ।

ॐ अग्नाय पूर्वदिशि नमः । ॐ अग्नेये आग्नेयदिशि नमः । ॐ यमाय दक्षिणदिशि नमः । ॐ नैऋतये नैऋत्यदिशि नमः । ॐ वरुणाय पश्चिमदिशि नमः । ॐ वायवे वायव्यदिशि नमः । ॐ कुबेराय उत्तरदिशि नमः । ॐ ईशानाय ईशानदिशि नमः ।

ॐ ब्रह्मणे ऋध्वदिशि नमः । ॐ अनन्ताय अधोदिशि नमः ।

दशदिकपालान् स्वदेहे प्रतिष्ठाप्य सर्वतो रक्षां भावयेत् ॥

॥ इति दिकपालन्यासः ॥

कालन्यासः -

अस्य श्रीगायत्रीमन्त्रस्य कालन्यासः ।

ॐ क्षणाय पादयोः नमः । ॐ लवाय गुल्फयोः नमः । ॐ निमेषाय ज्ञानुभ्यां नमः । ॐ मुहूर्ताय उरुभ्यां नमः । ॐ अक्षरात्राय नाभ्यै नमः । ॐ पक्षाय लृट्याय नमः । ॐ मासाय कण्ठाय नमः । ॐ ऋतवे भुजे नमः । ॐ अयनाय ललाटे नमः । ॐ संवत्सराय शिरसि नमः । ॐ कालाय सङ्कारे नमः । ॐ मलाकालाय सर्वाङ्गेषु नमः ॥

कालं ब्रह्मस्वरूपं ध्यात्वा सर्वं गायत्रीमयं भावयेत् ॥

॥ इति कालन्यासः ॥

प्राणन्यासः -

अस्य श्रीगायत्रीमन्त्रस्य प्राणन्यासः ।

ॐ प्राणाय लृट्याय नमः । ॐ अपानाय मूलाधारे नमः । ॐ समानाय नाभ्यै नमः । ॐ उदानाय कण्ठाय नमः । ॐ व्यानाय सर्वाङ्गेषु नमः ॥

ॐ नागाय उदरे नमः । ॐ कूर्माय नेत्रयोः नमः । ॐ कृकराय कण्ठे नमः । ॐ देवदत्ताय भुजे नमः । ॐ धनञ्जयाय सर्वदेहे नमः ॥

सर्वप्राणशक्तिं गायत्र्यात्मिकां ध्यात्वा स्वदेहे प्रतिष्ठापयेत् ॥

॥ इति प्राणन्यासः ॥

There are many types of nyāsa described in the Brihad Sadhana .

However, as far as practicable, only Kara Nyasa and Sadanga Nyasa should be practiced,as these are generally sufficient for most practitioners .

After that one should show the 24 Mudras

सुमुष्णं सम्पुष्टं यैव विततं विस्तृतं तथा ।
द्विमुष्णं त्रिमुष्णं यैव यतुःपञ्चमुष्णं तथा ॥
षड्मुष्णमथोष्णं यैव व्यापकाञ्जलिमेव य ।
शकटं यमपाशं य ग्रथितं सम्पुष्णोष्णम् ॥
प्रलम्बं मुष्टिकं यैव मत्स्यं कूर्मं वराहकम् ।
सिंहाकान्तं मडाकान्तं मुद्गरं पल्लवं तथा ॥

After jAp one should show last 8 mudras
सुरभि, ज्ञान, वैराग्य, योनि, शऽ, एष पञ्च, क लिङ्ग, निर्वाण

गायत्री मडामन्त्रः -

ॐ लूर्लुवः स्वः ।

तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धीमहि ।

धियो यो नः प्रचोदयात् ॥

Nyاسas are different in different texts, some are given here.

Note- If there is no time, then doing (shApavimochana) is enough.

One should recite this text before reciting lekhinIshvarItrishati
as a qualification.

Encoded and proofread by Durga Sharma

——
Gayatri Mantra Vidhanam

pdf was typeset on June 28, 2026

——
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

